

Kapitalizmin Hızına Yetişmek Mümkün mü?

Meydan Gazetesi

14.04.2019

İçindekiler

Biz Kapitalizmin Hızına Yetişebilir Miyiz? 3

Paradokslarıyla ünlü Elealı Zenon'un en ünlü paradokslarından biri, mitolojik kahraman Aşil(Akhilleus) ve bir kaplumbağa arasında geçtiği varsayılan yarışa ilişkindir. Aşil, Yunan mitolojisinin en önemli kahramanlarından biri olup Aşil'den daha hızlı bir isim olmadığı kabul edilir. Aşil henüz bir çocukken bile bir ceylanı yakalayabilecek kadar hızlıdır. Zenon'un varsayımında kaplumbağa Aşil'le girdiği koşu yarışını kazanacaktır. Kendisinden bir yüzyıl önce yaşamış olan Ezop'un masalında kaplumbağanın rakibi olan tavşanı paradoksu için yeterli görmediği bellidir Zenon'un. Onun için paradoksunu iyiden iyiye ilgi çekici kılmak için Aşil'i kullanmaya karar verdiği açıktır.

Bu varsayımında Aşil, kendisinden katbekat yavaş ilerleyen kaplumbağayla eğlenmek için ona yarışa biraz önde başlaması olanağı verir. Veyahut hikayenin başka bir anlatımına göre kaplumbağayı umutsuz görerek onu aşağılayan Aşil'in hırslarından yararlanan kaplumbağa, yarışa Aşil'e göre biraz daha önde başlamak için onu ikna eder.

Yarış başlar. Aşil kaplumbağadan çok daha hızlı koşacağını düşündüğü için kaplumbağaya avans verir. Yarış başlar: Zenon der ki, *"Akhilleus kaplumbağanın başlama noktasına vardığında, kaplumbağa önde başlamış olduğu için bir miktar daha yol almış olacaktır. Akhilleus kaplumbağanın aldığı yolu tamamlamak için her zaman bu yolun önce yarısını koşmak zorunda değil midir? Her yarı yolu tamamladığında, kaplumbağa daha da ilerlemiş olacağından bu sonsuza kadar devam eder ve Akhilleus asla kaplumbağaya yetişemez."*

Bu böyle sonsuza dek süreceği için Aşil kaplumbağaya hiçbir zaman yetişemeyecek, dolayısıyla kaplumbağanın onu geçtiğini kabul etmek zorunda kalacaktır.

Yani Aşil'in hatası, kaplumbağaya belli bir avans vermesi miydi?

Biz Kapitalizmin Hızına Yetişebilir Miyiz?

Aslında biz Aşil'den şanssızız. Biz, bizim hayatımız hakkında istediği kuralları koyup bu kurallara rağmen yine kendi istediği gibi oynayacak olan kapitalizme kendi rızamızla hiçbir avans vermedik. Ancak kapitalizm, kendisini var etme sebebi olarak ezilenden her zaman yaşamını almış ve bu nedenle her zaman biz ezilenlerden her zaman önde olmuştur. Biz hayatımızı sürdürebilmek için çalıştığımız işe yetişmek amacıyla vapura yetişmek zorundayızdır. Vapura yetişmek için de otobüse. Zenon'un para-

doksu aklımıza gelirse vay halimize! Çünkü bu paradoksa göre her zaman peşinden koşturduğumuz otobüs bizden önde olduğu için ona yetişmemiz dolayısıyla işe yetişmemiz her zaman imkansızdır. Buna rağmen gözlerimizde sağımızı solumuzu görmemize engel olan at gözlüğüyle yola devam etmek zorunda bırakılıyoruz. Hem de sırtımızdan kırbaç eksiltmeden.

Kapitalizmin kendisini yeni yeni açık ettiği zamanlarda kırbaçlar göze görünür, sırtımızda hissedilirdi. Ancak içinden geçtiğimiz modern zamanlarda kırbaç sırtımıza zaman zaman elektrik, su, doğalgaz faturası olarak zaman zaman kira olarak zaman zaman da krediler olarak inmektedir. Sırtımızda değil belki ama cüzdanımızda hissederiz acısını.

1 yıl önce son modelini aldığımız telefonun bu sene yeni bir son modeli çıkmıştır. Kapitalizmin beraberinde getirdiği tüketim kültürü hemen “eski” telefonu bırakıp yeni telefonu almamızı emreder. Reklam panolarında, televizyonlarda, internette her yerde karşımıza çıkan reklamlar, en çok ihtiyacımız olan şeyin son model telefon olduğu yanılması yaratır. Parmak izi okutarak açılan telefonlar eskimiştir artık, yeni olan yüz tanıma sistemiyle açılan telefonlardır.

Kapitalizm hızlıdır. Telefonu yenilemese bile içindekileri hemen her an yeniler. Devletlerin kontrol hırsıyla belli bir oranda internette gezinmemiz yavaşlatılsa da hemen şu sosyal medyadan çıkıp diğer sosyal medya uygulamasına girmemiz, yanından yöresinden geçmediğimiz gelişmeleri ilk bizim öğrenmemiz, hayatımızla ilgisi olmayan insanların paylaşımlarını ilk bizim görmemiz gereklidir. Keza yeni çıkan oyunları da ilk biz oynamalı, şarjımız ve priz kenarlarından ayrılmayan aklımıza sabrımız dayanıyorsa bu oyunu da ilk bizim bitirmemiz gerekir. Oyunu satmakla yetenemez kapitalizm, her şeyden kar etmek zorundadır. Başladığınız oyunda diğer oyuncuların önüne geçmek yani hiçbir zaman onların size yetişemeyeceğini garantilemek için oyun içinde çeşitli araçlar satın almalısınız. Kapitalizm için zaman önemli değil hız önemlidir. Saatlerce uğraşıp kazandığınız parayı oyuna yatırıp hemen zaman kazanmanız gerekir. Parayla birlikte hız da sizindir, oyunda emeğin bir önemi yoktur. Kapitalizm için oyunu kazanmak önemlidir. Biz oyunu kazandığımızı zannederken aslında kapitalizme karşı içinde olduğumuz oyunu kaybediyoruzdur.

Yeni bir metro inşaatına sevinir hale getirmişlerdir bizi. Metro demek hız demektir, hiç trafiğe takılmadan işe gitmemiz gerekir ki yaşamak için kendimizi daha hızlı ezdirebilelim. İçinden geçtiğimiz zamanlarda hiçbir metro istasyonu sahile çıkmaz. Aksine polis bariyerleri ile kapatılmış meydanlara, işgücünün yoğunlaştığı yerlere çıkar. Gezilecek yerlerde yok mu

peki kolaylıkla ulaşacağınız toplu taşıma alanları? Vardır, tabi eğer turistseniz. Kapitalizm hiç değilse insanların uyumasına izin verir. Gece, yavaşlık demektir. Gece hıza gerek yoktur, metrolar gece çalıştırılmaz. Taşınacak işgücü yoktur çünkü.

Paradoksa dönecek olursak, matematik aklımızı karıştıran bu paradoksa bir çözüm üretmiştir. Yani Aşil gönül rahatlığıyla yarışa devam edebilir. Ama biz içinde yaşadığımız bu paradoksa henüz çözüm üretemedik. Evet çalışmak zorundayız. Evet şehrin kira olarak pahalı yerlerinden ev tutamayız, bunun için “varoş” denilen yerlerden ev tutmamız gerekir. Evet bunun için metro bizim için avantaj gibi görünebilir. Hayatımızı devam ettirebilmek için kapitalizmin hızına yaklaşmak zorunda olduğumuz defalarca aklımıza, bedenimize ezberletilebilir. Ama bu paradoksu eninde sonunda çözmemiz gerekir. Kapitalizmin hızına yetişmek zorunda olduğumuz bu paradokstan kurtulmanın yolu, paradoksu yok etmekten geçiyor; onun içinde kendimizi “hızlı” bir şekilde kaybetmekten değil.

Anarşist Kütüphane

Meydan Gazetesi
Kapitalizmin Hızına Yetişmek Mümkün mü?
14.04.2019

tr.anarchistlibraries.net